

Obsah

Předmluva	10
1 Úvod	13
1.1 Z historie neurologie u nás	13
1.2 Terminologie	14
1.3 Neurologie a rehabilitace	15
2 Neuron, glie a synapse	17
2.1 Neuron (gangliová buňka)	17
2.2 Nervové vlákno	19
2.3 Gliové buňky	20
2.4 Synapse	20
2.5 Vzrušivost neuronu	21
2.6 Ganglion	22
2.7 Nucleus	22
3 Čítí a jeho poruchy	25
3.1 Receptory senzitivního čítí (aferentní informační systém)	25
<i>Telereceptory – čich, zrak, sluch • Receptory povrchového čítí – hmat</i> <i>• Receptory hlubokého čítí • Enteroreceptory</i>	
3.2 Reflexy	38
<i>Monosynaptický reflex • Vyšetřování fyziologických reflexů v klinické</i> <i>praxi • Čítí při poruše nervových drah na míšní úrovni • Mozkové</i> <i>(cerebrální) senzitivní syndromy • Porucha čítí hysterická</i>	
4 Hybnost (mobilita, motilita, motorické funkce)	53
4.1 Řízení svalových činností	53
4.2 Vyšetření pohyblivosti (motoriky)	54
4.3 Centrální a periferní motoneuron	56
<i>Porucha centrálního motoneuronu • Porucha periferního motoneuronu</i> <i>• Smíšená porucha centrálního i periferního neuronu spasticko-chabá</i>	
4.4 Dráhy hybnosti	65
<i>Pyramidová dráha • Kortikalizace pohybů • Nucleus ruber (červené</i> <i>jádro) a tractus rubrospinalis • Vestibulární systém a vestibulospinální</i> <i>dráha • Tractus tectospinalis • Tractus olivospinalis • Formatio</i> <i>reticularis a tractus reticulospinalis</i>	
4.5 Mozeček	72
<i>Mozečkové příznaky</i>	
5 Centrální nervový systém	77
5.1 Mozek	77
5.2 Mozkové pleny	80
<i>Tvrdá plena (dura mater) • Arachnoidea (pavučnice) • Pia mater</i> <i>(omozěčnice, plena cévnatá)</i>	

5.3	Liquor cerebrospinalis (mozkomíšní mok)	83
	<i>Lumbální punkce</i>	
5.4	Hematoencefalická bariéra	86
5.5	Dutiny centrálního nervového systému	87
5.6	Mozkové laloky	89
	<i>Čelní lalok • Temenní lalok • Spánkový lalok • Týlní lalok</i>	
6	Fatické funkce (druhosignální, symbolické) a jejich poruchy.	101
6.1	Percepční a expresivní fatické poruchy	102
	<i>Afázie • Alexie • Agrafie • Apraxie • Amuzie • Akalkulie</i>	
6.2	Logopedické vyšetření	104
7	Hlavové nervy	107
7.1	První nerv – čichový (n. olfactorius)	109
7.2	Druhý nerv – zrakový (n. opticus) a k oku přidružené struktury	111
	<i>Vidění a okohybné nervy • Okohybné nervy</i>	
7.3	Třetí nerv – okohybný (n. oculomotorius)	118
7.4	Čtvrtý nerv – kladkový (n. trochlearis)	120
7.5	Šestý nerv – odtahovací (n. abducens)	120
7.6	Pátý nerv – trojklaný (n. trigeminus)	121
7.7	Sedmý nerv – lící (n. facialis nebo intermediodfacialis)	123
7.8	Osmý nerv – rovnovážný vestibulární a sluchový	129
	<i>Nerv vestibulární (n. vestibularis) • Sluchový nerv (n. cochlearis)</i>	
7.9	Postranní smíšený systém	134
7.10	Devátý nerv – jazyko-hltanový (n. glossopharyngeus)	135
7.11	Desátý nerv – bloudivý (n. vagus)	135
7.12	Jedenáctý nerv – přídatný (n. accesorius)	137
7.13	Dvanáctý nerv – podjazykový (n. hypoglossus)	138
8	Porucha mozkové tkáně způsobená poruchou cévního systému	141
8.1	Příčiny selhání cévního řečiště	141
8.2	Ischemická centrální mozková příhoda	142
	<i>Klinické příznaky akutního stadia cévní mozkové příhody • Iktus vzniklý při uzavěru tepny embolem • Iktus způsobený krvácením • Subarachnoidální krvácení • Onemocnění žilního systému mozkových cév</i>	
8.3	Terapie náhlých mozkových příhod	151
	<i>Strategie léčení náhlých selhání cévního řečiště mozku • Léčebné postupy u náhlých mozkových příhod • Důležité programy spojené s rehabilitací</i>	
9	Úrazy centrálního nervového systému	161
9.1	Vědomí	161
9.2	Kraniocerebrální trauma (úraz lebky a mozku)	164
	<i>Otřes mozku (commotio cerebri) • Zhmoždění mozku (contusio cerebri)</i>	
9.3	Neurologické vyšetření	166
	<i>Oči • Ostatní reflexy z oblasti mozkového kmene • Dýchání a jeho vztah k mozkovému kmeni</i>	
9.4	Epidurální hematom jako častá komplikace úrazu lebky	169
9.5	Subdurální hematom	171
	<i>Chronický subdurální hematom</i>	

9.6	Subarachnoideální krvácení	172
9.7	Intracerebrální hematom (krvácení do mozkového parenchymu)	174
9.8	Komplikace úrazů centrálního nervového systému herniací mozkové tkáně	174
9.9	Fraktura lební báze	175
	<i>Posttraumatická epilepsie</i>	
9.10	Úrazy míchy	175
	<i>Transverzální míšní léze • Kontuze, zranění míchy</i>	
10	Bolest.	183
10.1	Anatomicko-fyziologický podklad bolesti	185
10.2	Vyšetření bolesti	186
	<i>Anamnéza • Charakterizace bolesti</i>	
10.3	Bolestivé stavy spojené se svalovým a skeletálním systémem	190
	<i>Bolesti kořenové způsobené poruchou páteře • Bolesti skeletální způsobené přetížením kloubně vazivových vztahů • Bolesti myofasciální způsobené přetížením svalů a vaziva • Bolesti vnitřních orgánů s propagací bolesti do povrchových kožních zón</i>	
10.4	Rozdíly mezi bolestí organickou a psychogenní	195
11	Organicky podmíněné duševní poruchy (syndrom demence).	197
11.1	Alzheimerova choroba	197
11.2	Demence vaskulárního typu	198
11.3	Další formy demence	199
	<i>Demence v důsledku alkoholizmu • Demence v důsledku hypoxie • Demence při epilepsii</i>	
12	Porucha periferního neuronu	201
12.1	Klinické příznaky poruchy periferního neuronu	202
	<i>Neurapraxie • Axonotmeze • Neurotmeze • Zničení buněčného těla neuronu</i>	
12.2	Klinické projevy periferní obrny jednotlivých nervů oblasti krční páteře	204
	<i>Plexus cervicalis • Plexus brachialis • Poruchy plexu v predilekčních místech • Syndrom bolestivého ramene, lopatky a paže • Syndrom Pancoastův • Obrna n. phrenicus • Obrna n. axillaris • Obrna n. suprascapularis • Obrna n. dorsalis scapulae • Obrna n. thoracicus longus • Obrna nn. subscapulares • Obrna n. thoracodorsalis • Obrna nn. thoracici anteriores</i>	
12.3	Obrny nervů z oblasti paže	211
	<i>Obrna n. musculocutaneus • Obrna n. radialis • Obrna n. medianus • Obrna n. ulnaris</i>	
12.4	Plexus lumbosacralis	219
	<i>N. iliohypogastricus a n. ilioinguinalis • N. genitofemoralis • N. cutaneus femoris lateralis • N. femoralis • N. obturatorius • N. gluteus superior • N. gluteus inferior • N. ischiadicus • N. tibialis • N. peroneus</i>	
12.5	Bolestivé syndromy zad	230
	<i>Anatomické a fyziologické poznatky • Vyšetření • Problémy na horní končetině</i>	
13	Nemoci extrapyramidového systému.	237
13.1	Parkinsonizmus	237
	<i>Klinické příznaky • Vznik onemocnění • Terapie</i>	

13.2	Tardivní dyskineze	240
13.3	Hyperkineticko-hypotonická onemocnění extrapyramidového systému. . . . . <i>Atetóza • Chorea minor • Huntingtonova chorea • Chorey u endokrinních poruch • Dystonie • Spazmy • Tiková onemocnění</i>	242
13.4	Rehabilitační program u extrapyramidových onemocnění	245
14	Dětská mozková obrna	247
14.1	Vyšetření	248
14.2	Spastická diparéza, diparetická forma	252
14.3	Hemiparetická forma	253
14.4	Bilaterální hemiparéza (kvadruparetická forma) z oboustranného postižení hemisfér	254
14.5	Hyperkinetická (dyskinetická) forma – atetóza.	254
14.6	Léčebné prostředky . . . . . <i>Bobathova léčebná metoda • Léčebný program podle Vojty – reflexní lokomoce • Léčebný program podle Tardieua</i>	255
15	Roztroušená mozkomíšní skleróza (sclerosis multiplex)	263
15.1	Příznaky	263
15.2	Patofyziologické nálezy	264
15.3	Diferenciální diagnóza	265
15.4	Terapie	265
16	Nádory nervového systému	269
16.1	Nádory mozkové . . . . . <i>Klinické příznaky • Diagnostika • Nádory neuroepiteliální tkáně • Nádory neuronů • Nádory z jiné nervové tkáně • Metastatické nádory • Terapie mozkových nádorů</i>	269
16.2	Míšní nádory v páteřním kanálu . . . . . <i>Nádory míchy • Nádory tisící míchu • Klinické příznaky • Terapie</i>	273
17	Meningomyelokéla	277
18	Záchvatová onemocnění	279
18.1	Epilepsie . . . . . <i>Grand mal • Petit mal • Parciální záchvaty • Symptomy z temporálního laloku • Symptomy z frontálního laloku • Symptomy z parietálních laloků • Symptomy z okcipitálních laloků • Status epilepticus • Zvláštnosti dětského věku • Patofyziologické podklady epilepsie • Hodnocení epilepsie pomocí EEG • Terapie • Rehabilitace</i>	279
18.2	Migréna (hemikranie) . . . . . <i>Oftalmoplegická migréna • Migréna provázená prchavou hemiparézou • Cervikokraniální migrenózní bolesti • Jiné průběhy migrén • Patofyziologické příčiny migrény • Terapie</i>	290
18.3	Záchvat závratí – Ménièreův syndrom. . . . . <i>Klinické projevy • Léčebné možnosti</i>	293
18.4	Narkolepsie.	294
18.5	Kataplexie	294
18.6	Spánková obrna	295

19 Degenerativní onemocnění nervového systému	297
19.1 Heredodegenerativní Friedreichova ataxie	298
19.2 Degenerativní postižení předních rohů míšních	299
19.3 Další degenerativní onemocnění periferního neuronu	300
19.4 Choroby, u nichž je vedoucím znakem periferní obrna, ale postiženy jsou i jiné systémy	301
<i>Amyotrofická laterální skleróza (Charcotova choroba)</i>	
19.5 Myotonie	302
<i>Thomsenova myotonie • Dystrofická myotonie Battenova-Steinertova- -Curschmannova • Další myotonické a paramyotonické syndromy</i>	
19.6 Myasthenia gravis pseudoparalytica	304
19.7 Svalová dystrofie, myopatie	304
19.8 Extrapiramidové poruchy	305
20 Autonomní (vegetativní) nervový systém	307
20.1 Působení autonomního nervového systému	307
20.2 Onemocnění úzce spojená s vegetativním nervovým systémem	309
20.3 Morfologické připomínky	310
<i>Vztah ke kůře mozkové</i>	
20.4 Terapeutické možnosti	311
21 Neuroinfekce	313
21.1 Bakteriální neuroinfekce	313
<i>Hnisavé záněty mozkových obalů – meningitidy • Borrelióza – Lymeská ne- moc</i>	
21.2 Virové neuroinfekce	316
<i>Klíšťová encefalitida • Herpetické neurovirózy • Infekce vyvolaná cytome- galoviry • Infekce vyvolaná virem varicelly – herpes zoster • Vzteklna (lyssa, rabies) • Poliomyelitis anterior acuta (dětská obrna)</i>	
22 Některé důležité vyšetřovací metody v neurologii	319
22.1 Počítačová tomografie (computer tomography, CT)	319
22.2 Magnetická rezonance (MR)	319
22.3 Pozitronová emisní tomografie (PET)	320
22.4 Jednofotonová emisní tomografie (single photon emission computed tomography, SPECT)	320
22.5 Rentgenové vyšetření (RTG)	320
22.6 Ultrazvuková vyšetření	321
22.7 Elektroencefalografie (EEG)	321
<i>Spánková aktivita</i>	
22.8 Elektromyografie (EMG)	322
22.9 Evokované potenciály (EP)	325
Literatura	327
Věcný rejstřík	329
Jmenný rejstřík	349